

Π.Δ. 171/87 (ΦΕΚ Α' 84) :

Όργανα που αποφασίζουν ή γνωμοδοτούν και ειδικές ρυθμίσεις σε θέματα έργων που εκτελούνται από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και άλλες σχετικές διατάξεις

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 2, 4 παρ. 2 και 5, 18 παρ. 3 και 19 παρ. 3 του Ν. 1418/84 (ΦΕΚ 23 Α') "Δημόσια έργα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων".
2. Την παρ. 5 του άρθρου 24 του Ν. 1558/1985 "Κυβέρνηση και Κυβερνητικά όργανα" (ΦΕΚ Α' 137).
3. Την αριθ. Υ57/16.2.1987 απόφαση του Πρωθυπουργού "Καθορισμός αρμοδιοτήτων του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών Κοσμά Σφυρίου" (ΦΕΚ Β' 83).
4. Την αριθ. 2389/13.2.87 απόφαση του Πρωθυπουργού και Υπουργού Οικονομικών "Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Οικονομικών" (ΦΕΚ Β' 81).
5. Την αριθ. 74/1987 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών και του Υφυπουργού Οικονομικών, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1 : Έκταση Εφαρμογής

1. Οι διατάξεις του δ/τος αυτού έχουν εφαρμογή σε όλα τα έργα που εκτελούνται από τους Δήμους, τις Κοινότητες, τους Συνδέσμους τους, τα Δημοτικά και Κοινοτικά Ιδρύματα, τα λοιπά Δημοτικά και Κοινοτικά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και τις Δημοτικές και Κοινοτικές Επιχειρήσεις των Νόμων 1069/80, (ΦΕΚ Α' 191), 890/79 (ΦΕΚ Α' 80) και 2234/52 (ΦΕΚ Α' 280).
2. Για την αγορά των υλικών και μηχανημάτων και γενικά τις προμήθειες, τη μίσθωση μηχανικού εξοπλισμού, την εκτέλεση μεταφορών, την επισκευή και συντήρηση μηχανημάτων μη ενσωματωμένων στο έργο και τη συλλογή και αποκομιδή απορριμμάτων εφαρμόζονται οι αντίστοιχες διατάξεις που διέπουν κάθε φορά τους φορείς της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 2: Αρμόδια Όργανα

Αρμόδιοι για τη λήψη των αποφάσεων, κατά τις διατάξεις του Ν. 1418/84 "Δημόσια έργα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων" και των Π.Δ/των τα οποία εκδίδονται σε εκτέλεσή του, για τα έργα που εκτελούνται από τους φορείς του άρθρου 1 του παρόντος, είναι ο Υπουργός Εσωτερικών, ο Νομάρχης, το Δημοτικό και Κοινοτικό Συμβούλιο, τα όργανα που προσδιορίζονται στο άρθρο 20 του παρόντος δ/τος ή τα εξουσιοδοτούμενα όργανα σύμφωνα με τις οργανωτικές διατάξεις αυτών και όπως ειδικότερα ορίζεται στα επόμενα άρθρα. Οι ειδικότερες διατάξεις που προβλέπουν τον έλεγχο των αποφάσεων των φορέων του άρθρου 1 του παρόντος εξακολουθούν να ισχύουν.

Άρθρο 3 : Ορισμοί- Διευθύνουσα Υπηρεσία. Προϊστάμενη Αρχή - Τεχνικά Συμβούλια

1. "Εργοδότης" ή "Κύριος του έργου" είναι οι αναφερόμενοι στην παρ. 1 του άρθρου 1 του παρόντος Δ/τος.
2. "Φορέας κατασκευής του έργου" είναι η αρμόδια αρχή ή υπηρεσία που έχει την ευθύνη παραγωγής του έργου.
3. "Ανάδοχος εργολήπτης" ή "Ανάδοχος" είναι η εργοληπτική επιχείρηση κατά τις διακρίσεις του άρθρου 15 του Ν. 1418/84 στην οποία έχει ανατεθεί με σύμβαση η κατασκευή του έργου.
4. "Διευθύνουσα Υπηρεσία" ή "Επιβλέπουσα Υπηρεσία" είναι:
  - α) Για τα έργα Δήμων ή Κοινοτήτων και Συνδέσμων τους, η Τεχνική τους Υπηρεσία και όπου δεν υπάρχει αυτή, η Τεχνική Υπηρεσία Δήμων και Κοινοτήτων (ΤΥΔΚ) της Νομαρχίας.

β) Για τα έργα Δημοτικών και Κοινοτικών Ιδρυμάτων, λοιπών Δημοτικών και Κοινοτικών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και Δημοτικών και Κοινοτικών Επιχειρήσεων των Ν. 1069/80, 890/79 και 2234/52 είναι η Τεχνική τους Υπηρεσία και όπου δεν υπάρχει είναι η Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου ή της Κοινότητας που τα έχει συστήσει και όπου δεν υπάρχει και αυτή η Τεχνική Υπηρεσία Δήμων και Κοινοτήτων (ΤΥΔΚ) της Νομαρχίας της έδρας τους.

γ) Για τα έργα Επιχειρήσεων στις οποίες μετέχουν περισσότεροι ΟΤΑ, είναι η Τεχνική τους Υπηρεσία και όπου δεν υπάρχει, η Τεχνική Υπηρεσία ενός από τα μέλη τους, που ορίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου και αν δεν υπάρχει και αυτή, η Τεχνική Υπηρεσία (ΤΥΔΚ) της Νομαρχίας.

5. "Προϊσταμένη Αρχή" ή "Εποπτεύουσα Αρχή" είναι το Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο ή η Δημαρχιακή Επιτροπή των οποίων οι αρμοδιότητες καθορίζονται από το Δημοτικό και Κοιν. Κώδικα όπως κάθε φορά ισχύει. Για τους Συνδέσμους, τα Δημοτικά και Κοινοτικά Ιδρύματα, τα Δημοτικά και Κοινοτικά Νομικά Πρόσωπα και τις Δημοτικές και Κοινοτικές Επιχειρήσεις, Προϊσταμένη Αρχή είναι τα αντίστοιχα όργανα, όπως προσδιορίζονται στο άρθρο 20 του παρόντος δ/τος.

6. "Τεχνικό Συμβούλιο" για έργα και μελέτες είναι το Νομαρχιακό Συμβούλιο Δημοσίων Έργων της κάθε Νομαρχίας, καθώς και το Συμβούλιο Δημοτικών και Κοινοτικών Έργων και Θεώρησης Μελετών του Υπουργείου Εσωτερικών.

Άρθρο 4 : Τεύχη Δημοπράτησης

Αν στη διακήρυξη δεν ορίζεται η σειρά ισχύος των συμβατικών τευχών και σχεδίων, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Π.Δ. 609/85 (ΦΕΚ Α' 223), αυτά ισχύουν κατά σειρά ως εξής:

α) Διακήρυξη β) Τιμολόγιο γ) Προϋπολογισμός δ) Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων ε) Γενική Συγγραφή Υποχρεώσεων στ) Τεχνική περιγραφή του έργου και σχέδια μελέτης.

[Αρχή Τροποποίησης]

Άρθρο 5 : Επιτροπές διενέργειας διαγωνισμών

1. Για τη διενέργεια των διαγωνισμών εκδίδεται διακήρυξη από το Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο της Κοινότητας, με βάση όρους που καθορίζονται με απόφαση της Δημαρχιακής Επιτροπής ή του Κοινοτικού Συμβουλίου και ο διαγωνισμός γίνεται:

α) Των Δήμων από τη Δημαρχιακή Επιτροπή ή από τριμελή Επιτροπή που ορίζεται από αυτή και αποτελείται είτε από μέλη της είτε από δημοτικούς συμβούλους και δημοτικούς υπαλλήλους κατά προτίμηση τεχνικούς οιασδήποτε κατηγορίας, κλάδου και βαθμού και β) Των Κοινοτήτων από Επιτροπή που αποτελείται από τον Πρόεδρο ή τον Αντιπρόεδρο και δύο κοινοτικούς συμβούλους που ορίζονται από το κοινοτικό συμβούλιο.

2. Οι δημοπρασίες των Δημοτικών ή Κοινοτικών Ιδρυμάτων, λοιπών Δημοτικών και Κοινοτικών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και των Δημοτικών και Κοινοτικών Επιχειρήσεων των Ν. 106/80, 890/79 και 2234/52 ενεργούνται από τριμελή επιτροπή που αποτελείται από μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή και υπαλλήλους τους οιασδήποτε κατηγορίας και βαθμού που ορίζονται από αυτό.

Προκειμένου για συνδέσμους το ανωτέρω όργανο ορίζεται από την Εκτελεστική Επιτροπή. Η διακήρυξη εκδίδεται από τον πρόεδρο του Διοικητικού τους Συμβουλίου με βάση όρους που καθορίζονται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου διοίκησής τους – **ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 5 ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 3Θ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 12 ΤΟΥ Ν. 3263/04, ΦΕΚ-179 Α' [Τέλος Τροποποίησης]**

[Αρχή Τροποποίησης]

Άρθρο 6 : Επιτροπές Εισήγησης για Ανάθεση - Κατακύρωση Διαγωνισμών

1. Για έργα μέχρι το όριο για το οποίο γίνονται δεκτές εργοληπτικές επιχειρήσεις Δ' Τάξης του ΜΕΕΠ, η Επιτροπή Εισήγησης για Ανάθεση ταυτίζεται με την Επιτροπή του Διαγωνισμού, όταν ο Διαγωνισμός γίνεται με το σύστημα του άρθρου 6 του Π.Δ. 609/85.

2α. Για έργα στα οποία η δημοπράτηση γίνεται με τα λοιπά συστήματα του Π.Δ. 609/85, προϋπολογισμού δαπάνης μέχρι 25.000.000 δρχ., συγκροτείται τριμελής Επιτροπή Εισήγησης για Ανάθεση, με απόφαση του

Νομάρχη η οποία αποτελείται από δύο τεχνικούς του Δημοσίου Τομέα ή των φορέων του άρθρου 1 του παρόντος δ/τος, διπλωματούχους ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων κατηγορίας ΠΕ οιοιδήποτε βαθμού, του ενός από αυτούς δυναμένου ν' αντικατασταθεί από πτυχιούχο ανωτέρων τεχνικών σχολών κατηγορίας ΤΕ οιοιδήποτε βαθμού και από ένα μέλος του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου προτεινόμενο από αυτό.

β. Όταν ο προϋπολογισμός των έργων της παρ. 2α του παρόντος είναι μεγαλύτερος των 25.000.000 δρχ. αλλά δεν υπερβαίνει το ανώτατο όριο για το οποίο γίνονται δεκτές εργοληπτικές επιχειρήσεις Δ' Τάξης ΜΕΕΠ, στην ανωτέρω επιτροπή μπορεί να προστεθεί ένα ακόμη τεχνικό μέλος, διπλωματούχος ανωτάτου εκπαιδευτικού ιδρύματος κατηγορίας ΠΕ οιοιδήποτε βαθμού.

3. Στις περιπτ. (α) και (β) της προηγούμενης παραγράφου προκειμένου για Δήμους που έχουν τεχνικούς υπαλλήλους κατάλληλης ειδικότητας, οιασδήποτε κατηγορίας και βαθμού η Επιτροπή Εισήγησης για Ανάθεση συγκροτείται από τη Δημαρχιακή Επιτροπή.

Επιτροπή Εισήγησης για Ανάθεση μπορεί να ορίζεται και η Επιτροπή Διαγωνισμού εφόσον η σύνθεσή της έχει τις προϋποθέσεις των περιπτ. α και β της προηγούμενης παραγράφου.

4. Πάνω από το όριο για το οποίο γίνονται δεκτές εργοληπτικές επιχειρήσεις Δ' Τάξης του ΜΕΕΠ, η Επιτροπή Εισήγησης για Ανάθεση συγκροτείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22 του Π.Δ. 609/85.

Στην επιτροπή αυτή συμμετέχουν και οι αναφερόμενοι στο εδάφ.(α) της παρ. 2 του άρθρου αυτού τεχνικοί.

5. Η κατακύρωση των διαγωνισμών γίνεται, κατά περίπτωση από τη Δημαρχιακή Επιτροπή με την επιφύλαξη των διατάξεων των παρ. 2 και 3 του άρθρου 102 του Π.Δ. 76/85 (ΦΕΚ 23 Α') ή το Κοινοτικό Συμβούλιο – **ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 6 ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 3Θ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 12 ΤΟΥ Ν. 3263/04, ΦΕΚ-179 Α' [Τέλος Τροποποίησης]**

Άρθρο 7 : Υπογραφή σύμβασης. Συμβατικές προθεσμίες

1. Οι κατά τις διατάξεις του Ν. 1418/84 και των εκτελεστικών αυτού δ/των προβλεπόμενες συμβάσεις υπογράφονται από το Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο Κοινότητας.

2. Όταν Διευθύνουσα Υπηρεσία είναι η ΤΥΔΚ της Νομαρχίας, αντίγραφο της σύμβασης κοινοποιείται υποχρεωτικά στην υπηρεσία αυτή μέσα σε 15 ημέρες από την υπογραφή της.

Στην περίπτωση αυτή οι συμβατικές προθεσμίες εκτέλεσης του έργου αρχίζουν από την ημερομηνία πρωτοκόλλησης στο οικείο βιβλίο της Νομαρχίας της υποβαλλομένης σύμβασης.

Αν η πρωτοκόλληση δεν γίνει μέσα σε προθεσμία 15 ημερών από την υπογραφή της σύμβασης, η συμβατική προθεσμία αρχίζει από την εκπνοή της 15θήμερης προθεσμίας.

Άρθρο 8 : Επίβλεψη έργων. Επιστασία έργων

1. Ο Νομάρχης, με εισήγηση του Προϊσταμένου της ΤΥΔΚ σε περίπτωση αδυναμίας επίβλεψης του έργου από τις υπηρεσίες των ΟΤΑ ή της ΤΥΔΚ, μπορεί με απόφασή του να αναθέσει την επίβλεψη σε τεχνικό υπάλληλο οιασδήποτε κατηγορίας και βαθμού άλλης Τεχνικής Υπηρεσίας των φορέων του δημοσίου τομέα που εδρεύουν στο νομό.

Σε περίπτωση που δεν υπάρχει κατάλληλος τεχνικός υπάλληλος στο Νομό ο Υπουργός Εσωτερικών μπορεί να αναθέσει την επίβλεψη σε διπλωματούχο μηχανικό κατηγορίας ΠΕ οιοιδήποτε βαθμού της Τ.Υ.Δ.Κ. της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου ή άλλου Νομού.

2. Για την εφαρμογή των περιπτώσεων της παρ. 5 του άρθρου 6 του Ν. 1418/84 απαιτείται απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου που λαμβάνεται ύστερα από έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών μετά από γνώμη του Συμβουλίου των Δημοτικών και Κοινοτικών Έργων και Θεώρησης Μελετών.

3. Όταν παρίσταται ανάγκη η επιτόπου επιστασία των έργων γίνεται από τεχνικό υπάλληλο οιασδήποτε κατηγορίας και βαθμού της Διευθύνουσας Υπηρεσίας ή από ιδιώτη ο οποίος διαθέτει τις απαραίτητες γνώσεις ή εμπειρία για το έργο που προσλαμβάνεται.

Η πρόσληψη του ανωτέρω ιδιώτη γίνεται με απόφαση του δημάρχου ή του προέδρου κοινότητας με ημερομίσθιο, έπειτα από πρόταση του Προϊσταμένου της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, και σε βάρος της πίστωσης του έργου. Ο ιδιώτης που προσλαμβάνεται κατ' αυτόν τον τρόπο απολύεται σύμφωνα με την ίδια όπως ανωτέρω διαδικασία πρόσληψης, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου, εάν κριθεί ακατάλληλος ή όχι απαραίτητος, οπωσδήποτε δε όταν περαιωθεί το έργο.

4. Η επίβλεψη έργων από τον Προϊστάμενο της Τ.Υ.Δ.Κ. της Νομαρχίας δεν επιτρέπεται.
 5. Η επίβλεψη έργων Δήμων και Κοινοτήτων από τον προϊστάμενο της Τεχνικής τους Υπηρεσίας επιτρέπεται.

Στην περίπτωση αυτή ο Προϊστάμενος της τεχνικής υπηρεσίας ασκεί μόνον τις αρμοδιότητες του επιβλέποντα που προβλέπουν οι διατάξεις του Ν. 1418/84, του Π.Δ. 609/85 και του παρόντος, ενώ τις αρμοδιότητες της διευθύνουσας υπηρεσίας ασκεί η Τ.Υ.Δ.Κ. της Νομαρχίας.

6. Η επίβλεψη έργων των Συνδέσμων Δήμων και Κοινοτήτων, Δημοτικών και Κοινοτικών Ιδρυμάτων, λοιπών Δημοτικών και Κοινοτικών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και Δημοτικών και Κοινοτικών επιχειρήσεων από τον Προϊστάμενο της Τεχνικής τους Υπηρεσίας επιτρέπεται.

Στην περίπτωση αυτή ο Προϊστάμενος της τεχνικής υπηρεσίας ασκεί μόνον τις αρμοδιότητες του επιβλέποντα που προβλέπουν οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου, ενώ τις αρμοδιότητες της διευθύνουσας υπηρεσίας ασκεί η τεχνική υπηρεσία Δήμου ή Κοινότητας μέλους τους που ορίζεται από το Διοικητικό τους Συμβούλιο, και σε περίπτωση που δεν υπάρχει, η Τ.Υ.Δ.Κ. της Νομαρχίας.

Άρθρο 9 : Εκτέλεση έργων από εργοληπτική επιχείρηση με διαγωνισμό ή απευθείας ανάθεση

1. Η εκτέλεση έργων από εργοληπτική επιχείρηση του άρθρου 15 του Ν. 1418/84, γίνεται με σύμβαση, που συνάπτεται μετά από απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου ύστερα από διαγωνισμό, σύμφωνα με όσα ορίζουν ειδικότερα οι σχετικές διατάξεις. Αν ο διαγωνισμός δεν φέρει αποτέλεσμα, και δεν αποφασισθεί η κατασκευή του έργου με άλλο τρόπο, επιτρέπεται, ύστερα από απόφαση των ανωτέρω αρμοδίων οργάνων, η τροποποίηση των όρων της διακήρυξης ώστε να γίνουν δεκτές προσφορές μεγαλύτερες ή ίσες της προϋπολογιζόμενης από τη σχετική μελέτη.

2. Τα όργανα διοίκησης της προηγούμενης παραγράφου μπορεί να αποφασίζουν την απευθείας ανάθεση έργων, με σύναψη σύμβασης, σε εργοληπτική επιχείρηση, η οποία έχει από τις κείμενες διατάξεις το δικαίωμα συμμετοχής στο διαγωνισμό εκτέλεσης του συγκεκριμένου έργου, στις εξής περιπτώσεις:

[Αρχή Τροποποίησης]

- α) Αν ο διαγωνισμός είτε δεν φέρει αποτέλεσμα, είτε οι προσφορές κριθούν μη ικανοποιητικές από τον κύριο του έργου. Το μη ικανοποιητικό αποτέλεσμα του διαγωνισμού κρίνεται από τη Δημοτική Επιτροπή ή το Κοινοτικό Συμβούλιο – **ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ Η ΠΑΡ. 2^ο ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 9 ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 3^θ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 12 ΤΟΥ Ν. 3263/04, ΦΕΚ-179 Α' [Τέλος Τροποποίησης]**

- β) Αν υπάρχει ανάγκη κατεπείγουσα, που προέκυψε από θεομηνία ή ανωτέρα βία και χρειάζεται να αντιμετωπισθεί αμέσως.

- γ) Αν πρόκειται να συνεχισθούν οι εργασίες, μετά από έκπτωση του αναδόχου ή μετά από διάλυση της εργολαβικής σύμβασης, για οποιοδήποτε λόγο.

- δ) Αν πρόκειται για έργο ειδικό ή έργο με ειδικές συνθήκες εκτέλεσης ή ειδική κατηγορία έργων που χαρακτηρίζονται έτσι με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Δημοτικών και Κοινοτικών έργων και Θεώρησης Μελετών.

- ε) Αν η αξία του έργου δεν υπερβαίνει τα ποσά που καθορίζονται κάθε φορά με την απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων που εκδίδεται σύμφωνα με την περίπτ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 4 του Ν. 1418/84. Στην ειδική αυτή περίπτωση η απόφαση για τον τρόπο εκτέλεσης του έργου με απευθείας ανάθεση λαμβάνεται, προκειμένου για δήμους από τη Δημοτική Επιτροπή. Για την εφαρμογή της διάταξης αυτής, απαιτείται να έχει εγγραφεί στον προϋπολογισμό, είτε κατά την κατάρτιση είτε κατά την τροποποίησή του εξειδικευμένη πίστωση, που κατονομάζεται ρητά στον προϋπολογισμό. Στην περίπτωση αυτή δεν καταβάλλεται στον ανάδοχο ποσοστό γενικών εξόδων και όφελος εργολάβου.

3. Η απόφαση της παρ. 2 του παρόντος πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να καθορίζει τους όρους της σχετικής σύμβασης.

4. Η κατά την παρ. 2 απευθείας ανάθεση εκτέλεσης του έργου στο συγκεκριμένο ανάδοχο γίνεται από τη Δημοτική Επιτροπή ή το Κοιν. Συμβούλιο, επιφυλασσομένων των διατάξεων των παρ. 2 και 3 του άρθρου 102 του Π.Δ. 76/85.

Η υπογραφή της σχετικής σύμβασης γίνεται σε κάθε περίπτωση από το Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο Κοινότητας.

5. Οι κάθε είδους εισφορές, τέλη, κρατήσεις υπέρ τρίτων και κάθε άλλη δαπάνη που ισχύουν κατά το χρόνο δημοπράτησης ή απευθείας ανάθεσης έργων βαρύνουν τον ανάδοχο των έργων αυτών.

6. Επιτρέπεται ύστερα από απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου, η ανάληψη εκτέλεσης

έργου, οποιασδήποτε αξίας από δημόσια υπηρεσία ή κρατικό οργανισμό με ειδική σύμβαση της οποίας οι όροι καθορίζονται στην ίδια απόφαση. Στην ειδική σύμβαση καθορίζονται οι όροι πληρωμής, παραλαβής και απόδοσης λογαριασμού. Στην περίπτωση αυτή τις αρμοδιότητες της Διευθύνουσας Υπηρεσίας ασκεί η δημόσια υπηρεσία ή ο κρατικός οργανισμός στον οποίο έχει ανατεθεί η εκτέλεση του έργου.

Άρθρο 10 : Κατασκευαστικές επιχειρήσεις ΟΤΑ

1. Το αρμόδιο όργανο διοίκησης του δήμου ή κοινότητας μπορεί με απόφασή του να αναθέτει, επιφυλασσομένων των διατάξεων της παρ. 7 του άρθρου 16 του Ν. 1418/84, την απευθείας εκτέλεση έργου προϋπολογισμού δαπάνης μέχρι τέσσερα εκατομμύρια (4.000.000) δραχμές σε κατασκευαστική επιχείρηση ΟΤΑ του Νομού γραμμένη για την αντίστοιχη κατηγορία έργου στο ΜΕΕΠ.

Προκειμένου για την ανάθεση εκτέλεσης έργου από Δήμο ή Κοινότητα σε κατασκευαστική επιχείρηση, που έχει ο ίδιος συστήσει ή συμμετέχει σ' αυτή, το παραπάνω όριο ορίζεται στο ποσό των οκτώ εκατομμυρίων (8.000.000) δραχμών.

Οι κατασκευαστικές επιχειρήσεις των ΟΤΑ που είχαν συσταθεί πριν από τη έναρξη ισχύος του παρόντος δ/τος και δεν πληρούν τις προϋποθέσεις εγγραφής τους στα ΜΕΕΠ, επιτρέπεται να εγγραφούν στα Νομαρχιακά Μητρώα με βάση την κατασκευαστική τους εμπειρία. Η κατά τα ανωτέρω απευθείας ανάθεση σε κατασκευαστική επιχείρηση των ΟΤΑ γραμμένη στα Νομαρχιακά Μητρώα, για την αντίστοιχη κατηγορία έργου, επιτρέπεται, για έργα ή εργασίες προϋπολογισμού μέχρι δύο εκατομμύρια (2.000.000) δραχμές. Στις περιπτώσεις αυτές δεν καταβάλλεται στον ανάδοχο ποσοστό γενικών εξόδων και όφελος εργολάβου.

2. Με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου επιτρέπεται η απευθείας ανάθεση έργου ή εργασίας των φορέων του Δημόσιου Τομέα σε κατασκευαστική επιχείρηση ΟΤΑ.

3. Κατά την εκτέλεση του έργου με δημοπρασία ή απευθείας ανάθεση από Δήμο ή Κοινότητα σε κατασκευαστική επιχείρηση των ΟΤΑ μπορεί ο εργοδότης Δήμος ή Κοινότητα να μην απαιτήσει την κατάθεση των κατά τα άρθρα 23 παρ. 1 και 27 παρ. 1 του Π.Δ. 609/85 εγγυήσεων συμμετοχής και καλής εκτέλεσης του έργου. Στην περίπτωση αυτή δεν γίνονται οι προβλεπόμενες από το άρθρο 27 παρ. 5 του Π.Δ. 609/85 μειώσεις των κρατήσεων.

4. Στις περιπτώσεις που ανατίθεται η κατασκευή του έργου σε κατασκευαστικές επιχειρήσεις ΟΤΑ "Διευθύνουσα Υπηρεσία" ή "Επιβλέπουσα Υπηρεσία" είναι η τεχνική υπηρεσία του εργοδότη ή κυρίου του έργου και αν δεν υπάρχει η ΤΥΔΚ της Νομαρχίας.

Άρθρο 11 : Εκτέλεση έργων με αυτεπιστασία

1. Η εκτέλεση έργων με αυτεπιστασία γίνεται από το Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο Κοινότητας μετά από σχετική απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου, που λαμβάνεται ύστερα από σύμφωνη εισήγηση του Δημάρχου ή Προέδρου Κοινότητας, χωρίς να απαιτείται γνωμάτευση της Διευθύνουσας ή Επιβλέπουσας υπηρεσίας. Η αυτεπιστασία επιτρέπεται σε όλες τις περιπτώσεις της παρ. 2 του άρθρου 9 του παρόντος δ/τος, πλην της περιπτώσεως του ειδικού έργου του εδαφ. (δ) της ίδιας παραγράφου καθώς και στις ακόλουθες:

α) Αν ο εργοδότης διαθέτει ή μπορεί να μισθώσει από το Δημόσιο ή από Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου ή από κατασκευαστικές επιχειρήσεις των ΟΤΑ ανάλογα με τη φύση και το μέγεθος του έργου, τεχνικό εξοπλισμό ή διαθέτει επαρκές μόνιμο εργατοτεχνικό προσωπικό.

β) Αν πρόκειται για έργο που χρηματοδοτείται από το Δημόσιο ή Δημόσιους οργανισμούς ή Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου ή τα Ταμεία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, με τον όρο να εκτελεσθεί από τον εργοδότη μόνο με αυτεπιστασία, έστω και αν συμμετέχει στη δαπάνη εκτέλεσης του έργου και ο εργοδότης.

γ) Αν ο Δήμος ή η Κοινότητα διαθέτει δική του επαρκή Τεχνική Υπηρεσία.

2. Η απόφαση για όλες τις περιπτώσεις εκτέλεσης έργου με αυτεπιστασία πλην της περιπτ. (β) της παρ. 1 του παρόντος άρθρου και της περιπτ. 2ε του άρθρου 9, πρέπει να είναι αιτιολογημένη και εφόσον πρόκειται για έργο, του οποίου η δαπάνη έχει προϋπολογισθεί σε ποσό μεγαλύτερο από 4.000.000 δρχ., απαιτείται και γνωμοδότηση του Νομαρχιακού Συμβουλίου Δημοσίων Έργων.

Για τους Δήμους Αθηναίων, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης το ανωτέρω ποσό διπλασιάζεται. Ο προϋπολογισμός του έργου προκύπτει από τον προϋπολογισμό της σχετικής μελέτης μετά την αφαίρεση του τυχόν αναγραφόμενου ποσού για έξοδα και όφελος αναδόχου γιατί τέτοιο ποσό στον τρόπο εκτέλεσης έργου με αυτεπιστασία δεν αναγνωρίζεται.

3. Για να εκτελεσθεί έργο με αυτεπιστασία σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτ. ε' της παρ. 2 του άρθρου 9 του παρόντος δ/τος απαιτείται να έχει εγγραφεί στον προϋπολογισμό εξειδικευμένη πίστωση προορισμένη για έργο ή εργασία που κατονομάζεται ρητά στον προϋπολογισμό.

4. Κατά την εκτέλεση του έργου με αυτεπιστασία ή οργάνωση και διεύθυνση των μέσων που απαιτούνται για την εκτέλεση του έργου γίνεται από τον Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο της Κοινότητας ύστερα από συνεννόηση με την Διευθύνουσα Υπηρεσία. Η Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία παρακολουθεί και μπορεί να παρεμβαίνει με σκοπό την κατασκευή του έργου κατά τον τεχνικοοικονομικά προσφορότερο τρόπο σύμφωνα με τους κανόνες της τέχνης, τις προδιαγραφές και τη μελέτη του έργου.

5. Σε όλες τις περιπτώσεις εκτέλεσης έργου με αυτεπιστασία και με την επιφύλαξη των διατάξεων περί συντάξεως Πρωτοκόλλου Κανονισμού Τιμών Μονάδος Νέων Εργασιών (ΠΚΤΜΝΕ) και Συγκριτικού Πίνακα (ΣΠ) και τυχόν αναθέωσης τιμών, εφόσον κατά τον έλεγχο του απολογισμού που θα γίνει από την Επιτροπή Παραλαβής του έργου διαπιστωθεί ότι η δαπάνη κατασκευής αυτού είναι μεγαλύτερη από τη προβλεπόμενη από τη σχετική μελέτη, για την ευθύνη του Δημάρχου ή Προέδρου Κοινότητας, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 157 του Π.Δ. 76/85.

Άρθρο 12 : Περιορισμοί και όροι για την εκτέλεση έργων

"1. Δεν επιτρέπεται η κατάτμηση των δημοτικών ή κοινοτικών έργων και σύνταξη των αντίστοιχων μελετών, ούτε η αναγραφή στον προϋπολογισμό δήμου ή κοινότητας κατατμημένων πιστώσεων για την εκτέλεση αυτών.

Επίσης, δεν επιτρέπεται η κατάτμηση έργου που προβλέφθηκε στο Τεχνικό Πρόγραμμα και προϋπολογίσθηκε ως ενιαίο, εκτός εάν με ειδική απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου διαπιστωθεί οικονομική αδυναμία περάτωσης του και προσδιορισθεί επακριβώς τα τμήμα του το οποίο δύναται να εκτελεσθεί και χρησιμοποιηθεί ως αυτοτελές έργο, έπειτα από αιτιολογημένη εισήγηση της αρμόδιας τεχνικής υπηρεσίας, μετά την εκπόνηση της μελέτης του ολοκληρωμένου έργου. Στην περίπτωση αυτή, συντάσσεται για το τμήμα αυτό ειδικός προϋπολογισμός ο οποίος θεωρείται, ανάλογα με το ύψος του, από τα αρμόδια όργανα και το τμηματικό αυτό έργο δημοπρατείται, υποχρεωτικά, ανεξάρτητα από το ύψος της δαπάνης του. Η διακήρυξη της σχετικής δημοπρασίας αυτού του τμήματος του έργου γίνεται με βάση τα τεχνικά και λοιπά οικονομικά στοιχεία της συνολικής του μελέτης.

Επίσης, δεν επιτρέπεται υποδιαστασιολόγηση των έργων των δήμων και κοινοτήτων κατά τη σύνταξη των σχετικών μελετών, με αποτέλεσμα τον περιορισμό των κατηγοριών των καλουμένων από τη διακήρυξη εργοληπτικών επιχειρήσεων ή τον υποβιβασμό των τάξεων των πτυχιών αυτών ή την αποφυγή δημοπράτησης.

Τα αρμόδια όργανα που ενεργούν κατά παράβαση των ανωτέρω διατάξεων, ανεξάρτητα από τυχόν άλλες πειθαρχικές ή ποινικές παραβάσεις, διώκονται πειθαρχικά και ποινικά για παράβαση καθήκοντος (αντικ. της παρ. 1 από την παρ. 4 του άρθρου 17 του Ν. 2539/97, ΦΕΚ-244Α').

2. Η θεώρηση των ΠΚΤΜΝΕ και των Σ.Π. έργων γίνεται από τα αρμόδια όργανα που θεώρησαν την αντίστοιχη μελέτη του έργου ή τον ειδικό προϋπολογισμό αυτού. Σε όσες περιπτώσεις η θεώρηση της μελέτης έχει γίνει από τη Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών ή εάν η δαπάνη που προκύπτει από τον Σ.Π. του έργου (συμπεριλαμβανομένων των προμηθειών των υλικών που ενσωματώνονται στο έργο) υπερβαίνει τα 100.000.000 δρχ., χωρίς να υπολογίζεται η έκπτωση της δημοπρασίας, η θεώρηση των Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε. και του Σ.Π. και όλων των επομένων γίνεται από το Δ/ντή της Τεχνικής Υπηρεσίας του Υπουργείου αυτού.

Στην περίπτωση έργων των Δήμων Αθηναίων, Πειραιώς και Θεσ/νίκης το ανωτέρω ποσό διπλασιάζεται. Τα Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε. και Συγκριτικοί Πίνακες που έχουν θεωρηθεί από το Δ/ντή της Τεχνικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών, σε όσες περιπτώσεις τούτο απαιτείται, επιστρέφονται στη Δ/ντουσα Υπηρεσία και κοινοποιούνται από αυτήν στον ανάδοχο, με αποδεικτικό. Για τις κατά τα ανωτέρω θεωρήσεις της παρ. αυτής δεν απαιτείται γνωμοδότηση συμβουλίου έργων.

(Με την παρ. 3 άρθρου 23 του Ν. 1832/89 (ΦΕΚ-54 Α') το ποσό των 100.000.000 δρχ. αυξήθηκε σε 300.000.000 δρχ.)

(Τροποποιείται η διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 23 του Ν. 1832/1989 (ΦΕΚ 54 Α') ως προς το ποσό των τριακοσίων εκατομμυρίων (300.000.000) δραχμών, το οποίο αυξάνεται σε τρία εκατομμύρια (3.000.000) ευρώ – **ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 12 ΤΟΥ Ν. 3074/02, ΦΕΚ-296 Α'**).

3. Προκειμένου να συνταχθεί από τη Δ/νουσα Υπηρεσία, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 43 του Π.Δ. 609/85 πρωτόκολλο κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών για εργασίες για τις οποίες έχει προβλεφθεί τιμή στην αρχική μελέτη ή σε προηγούμενο τέτοιο πρωτόκολλο για αναγκαίες μελλοντικές αυξήσεις ποσοτήτων και πριν να υπογραφεί το πρωτόκολλο αυτό από τον ανάδοχο, απαιτείται γνωμοδότηση του Νομαρχιακού Συμβουλίου Δημοσίων Έργων τόσο για την αναγκαιότητα της σύνταξης των νέων αυτών τιμών όσο και για το καθοριζόμενο από τη Δ/νουσα Υπηρεσία ύψος τους.

Άρθρο 13 : Πληρωμές - Δικαιολογητικά

1. Για τις πληρωμές των έργων που εκτελούνται σύμφωνα με το παρόν δ/γμα, εφαρμόζονται οι διατάξεις "περί οικονομικής διοικήσεως και λογιστικού των δήμων και κοινοτήτων".
2. Στην περίπτωση έργου που εκτελείται με διαγωνισμό ή απευθείας ανάθεση, από τα δικαιολογητικά που συνοδεύουν το χρηματικό ένταλμα πληρωμής του αναδόχου υπογράφεται από τον επιβλέποντα και θεωρείται από τον Προϊστάμενο της Διευθύνουσας Υπηρεσίας μόνο ο οικείος λογαριασμός (πιστοποίηση).
3. Στα δικαιολογητικά που συνοδεύουν κάθε χρηματικό ένταλμα πληρωμής έργου που εκτελείται με αυτεπιστασία επισυνάπτεται συγκεντρωτική κατάσταση στην οποία αναφέρονται τα δικαιολογητικά πληρωμής και το αντίστοιχο ποσό. Η κατάσταση αυτή και μόνο υπογράφεται από τον επιβλέποντα και θεωρείται από τον Προϊστάμενο της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, με την επιφύλαξη των παρ. 2 και 3 του άρθρου 15 του παρόντος.
4. Η ανωτέρω υπογραφή και θεώρηση έχει την έννοια ότι τα υλικά των οποίων έγινε προμήθεια και οι μεταφορές τους είναι απαραίτητα για την εκτέλεση του έργου και ότι η αξία της εργασίας που έγινε με ημερομίσθια ανταποκρίνεται προς το ολικό ποσό της αντίστοιχης κατάστασης, καθώς και ότι οι τιμές ημερομισθίων δεν υπερβαίνουν αυτές των συλλογικών συμβάσεων ή τις τιμές της μελέτης, οι Δε τιμές υλικών δεν υπερβαίνουν τις τιμές της μελέτης ή εκείνες που ισχύουν σύμφωνα με τις τιμαριθμικές του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.) κατά το χρόνο πληρωμής. Για την εκτέλεση έργων με αυτεπιστασία επιτρέπεται η σύνταξη του τιμολογίου της μελέτης να γίνεται με βάση τις τιμές ημερομισθίων και υλικών, όπως αυτές διαμορφώνονται από τις επικρατούσες τοπικές συνθήκες.
5. Τα δικαιολογητικά απόδοσης λογαριασμού των ενταλμάτων προπληρωμής που εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα θεωρούνται όπως ορίζεται στις παρ. 2 και 3 του παρόντος άρθρου.
6. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου πλην των παρ. 2, 3 και 4 αυτού, δεν εφαρμόζονται για τα έργα επιχειρήσεων για τις οποίες ισχύουν οι διατάξεις που ρυθμίζουν τα θέματα της οικονομικής τους διοίκησης.

Άρθρο 14 : Χορήγηση προκαταβολής

Χορήγηση προκαταβολής δεν επιτρέπεται στα έργα που εκτελούνται από τους αναφερόμενους εργοδότες ή κυρίου των έργων στην παρ. 1 του άρθρου 1 του παρόντος δ/τος.

Άρθρο 15 : Μικρά έργα - Εργασίες συντήρησης

[Αρχή Τροποποίησης]

1. Για μικρά έργα ή εργασίες συντήρησης, που η δαπάνη του καθενός από αυτά δεν υπερβαίνει τα δύο εκατομμύρια (2.000.000) δραχμές, η με αυτεπιστασία εκτέλεση και η ανάθεση με διαγωνισμό ή χωρίς διαγωνισμό δίνεται με βάση την προϋπολογιζόμενη δαπάνη, την περιγραφή του έργου και τα τυχόν λοιπά στοιχεία που περιέχονται στη σχετική απόφαση του κοινοτικού συμβουλίου ή της δημορχιακής επιτροπής. Τα στοιχεία αυτά της απόφασης αποτελούν τη σχετική μελέτη που προβλέπεται στην παρ. 3 του άρθρου 4 του Ν. 1418/84.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις η δημορχιακή επιτροπή ή το κοινοτικό συμβούλιο αποφασίζει για τον τρόπο εκτέλεσης του έργου και ένα μιν πρόκειται για εκτέλεση με διαγωνισμό για τους όρους αυτού, εάν Δε πρόκειται για εκτέλεση με απευθείας ανάθεση, για τον συγκεκριμένο ανάδοχο και τους όρους ανάθεσης.

Ειδικότερα, προκειμένου για την εκτέλεση των παραπάνω έργων με αυτεπιστασία από τον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας, η απόφαση λαμβάνεται από τη δημορχιακή επιτροπή ή το κοινοτικό συμβούλιο με την επιφύλαξη των διατάξεων των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 111 του Π.Δ. 410/95 εφόσον συμφωνεί ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας – **ΑΝΤΙΚ. Της ΠΑΡ. 1 ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 1 ΤΟΥ Π.Δ. 229/99, ΦΕΚ-194 Α [Τέλος Τροποποίησης]**

2. Η παρακολούθηση, η διοίκηση και ο έλεγχος των έργων της προηγούμενης παραγράφου, γίνεται από τον Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο της Κοινότητας. Η Δημορχιακή επιτροπή ή το Κοινοτικό Συμβούλιο μπορεί να ορίσουν για την παρακολούθηση, τη διοίκηση και τον έλεγχο της εκτέλεσης ένα δημοτικό ή κοινοτικό σύμβουλο. Τα έργα αυτά παραλαμβάνονται από δύο δημοτικούς ή κοινοτικούς Συμβούλους, που ορίζονται από το Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο, οι οποίοι συντάσσουν βεβαίωση για την καλή εκτέλεση και το εύλογο της δαπάνης του έργου. Οι σύμβουλοι μπορεί να ορίζονται για την παραλαβή όλων των έργων που εκτελούνται μέσα στο ίδιο ημερολογιακό έτος.

Προκειμένου για μεγάλο δήμο, αυτός μπορεί να χωριστεί σε τομείς και να ορίζονται για κάθε ένα τομέα δύο σύμβουλοι.

Στην ανωτέρω επιτροπή μπορεί να συμμετέχει, προκειμένου μιν για Δήμους ή Κοινότητες που έχουν δική τους Τεχνική Υπηρεσία και τεχνικός διπλωματούχος ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων κατηγορίας ΠΕ οιοιδήποτε βαθμού ή πτυχιούχος ανωτέρων τεχνικών σχολών κατηγορίας ΤΕ οιοιδήποτε βαθμού, ο οποίος ορίζεται με απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου, προκειμένου Δε για έργα των άλλων Δήμων και Κοινοτήτων, τεχνικός της ΤΥΔΚ διπλωματούχος ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων κατηγορίας ΠΕ οιοιδήποτε βαθμού ή πτυχιούχος ανωτέρων τεχνικών σχολών κατηγορίας ΤΕ οιοιδήποτε βαθμού, ο οποίος ορίζεται από το Νομάρχη εφόσον θα ζητηθεί αυτό με απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου. Έργα της προηγούμενης παρ. 1 που εκτελούνται από Συνδέσμους, Δημοτικά ή Κοινοτικά Ιδρύματα, λοιπά Δημοτικά και Κοινοτικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και τις Δημοτικές και Κοινοτικές Επιχειρήσεις των Ν. 1069/80, 890/79 και 2234/52, παραλαμβάνονται από δύο μέλη του αρμόδιου συμβουλίου διοίκησής τους ή από υπαλλήλους τους οιοιδήποτε κατηγορίας και βαθμού, οι οποίοι ορίζονται με απόφαση του συμβουλίου αυτού.

3. Στους δήμους και τις κοινότητες που έχουν δική τους τεχνική υπηρεσία στα έργα της παρ. 1 του παρόντος ορίζονται επιβλέποντες τεχνικοί υπάλληλοι οιοιδήποτε κατηγορίας και βαθμού.

4. Η πληρωμή μετά την περαίωση των έργων της παρ. 2 και με την επιφύλαξη της παρ. 3 του παρόντος γίνεται:

α) Με βεβαίωση του παρακολουθούντος οτι ο ανάδοχος ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις του.

β) Με την κατά την παρ. 2 του παρόντος άρθρου βεβαίωση για την καλή εκτέλεση του έργου.

Στην περίπτωση των έργων που εκτελούνται με αυτεπιστασία, οι πληρωμές για εργατικά, προμήθειες υλικών κ.λ.π. που απαιτούνται κατά τη διάρκεια εκτέλεσής τους γίνονται με βάση δικαιολογητικά που συντάσσει ο παρακολουθών σύμφωνα με την παρ. 2 του παρόντος άρθρου, την εκτέλεση των έργων.

Άρθρο 16 : Σύσταση επιτροπής παραλαβής

Οι κατά τις διατάξεις των άρθρων 53 και 55 του Π.Δ. 609/85 επιτροπές παραλαβής των έργων συνιστώνται από το Νομάρχη και αποτελούνται από ένα δημοτικό ή κοινοτικό σύμβουλο και α) Για έργα από 300.001

έως 3.000.000 δρχ. από ένα τεχνικό διπλωματούχο ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων κατηγορίας ΠΕ οιοιδήποτε βαθμού ή πτυχιούχο ανωτέρων τεχνικών σχολών, κατηγορίας ΤΕ οιοιδήποτε βαθμού.

β) Για έργα από 3.000.001 δρχ. μέχρι 100.000.000 δρχ. από δύο τεχνικούς διπλωματούχους ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων κατηγορίας ΠΕ οιοιδήποτε βαθμού του ενός από αυτούς δυναμένου να αντικατασταθεί από πτυχιούχο ανωτέρων τεχνικών σχολών, κατηγορίας ΤΕ οιοιδήποτε βαθμού.

γ) Για έργα από 100.000.001 και άνω από τρεις τεχνικούς διπλωματούχους ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων κατηγορίας ΠΕ οιοιδήποτε βαθμού του ενός από αυτούς δυναμένου να αντικατασταθεί από πτυχιούχο ανωτέρων Τεχνικών Σχολών κατηγορίας ΤΕ οιοιδήποτε βαθμού.

Οι ανωτέρω αναφερόμενοι τεχνικοί προέρχονται από το δημόσιο τομέα ή από τους αναφερόμενους στην παρ. 1 του άρθρου 1 του παρόντος Δ/τος.

Άρθρο 17 : Επίλυση διαφορών

1. Πράξεις του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου και του Νομάρχη που αφορούν σε θέματα εκτέλεσης έργου ή εκπόνησης μελέτης, τα οποία ανακύπτουν μετά την υπογραφή της οικείας σύμβασης, δεν προσβάλλονται από τον ανάδοχο εκτέλεσης του έργου ή εκπόνησης μελέτης κατά τα οριζόμενα από τις διατάξεις των άρθρων 152 παρ. 2 και 155 του Π.Δ. 76/85.

Γενικά οι τυχόν διαφωνίες που προκύπτουν κατά την εκτέλεση των έργων ή την εκπόνηση των μελετών, επιλύονται κατά τις διατάξεις των επόμενων παραγράφων.

2. Για κάθε πράξη της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, για την οποία ο ανάδοχος του έργου ή ο ανάδοχος εκπόνησης της μελέτης κρίνει ότι είναι βλαπτική των συμφερόντων του, δικαιούται να υποβάλλει ένσταση στο Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο υποχρεωτικά μέσω της Διευθύνουσας Υπηρεσίας η οποία την διαβιβάζει σ' αυτό, μαζί με τις παρατηρήσεις της, μέσα σε 5 ημέρες. Η ένσταση ασκείται μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία 15 ημερών, αφότου έλαβε γνώση ο ανάδοχος της προσβαλλόμενης πράξης ή από την επίδοση αυτής με αποδεικτικό. Στην περίπτωση θεώρησης της μελέτης Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε. ή Σ.Π. από την Τεχνική Υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 2 του παρόντος δ/τος η κατά τα ανωτέρω υποβολή της ένστασης του αναδόχου μελετητή ή αναδόχου εκτέλεσης του έργου προς το Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο γίνεται μετά την επίδοση σ' αυτόν από την Διευθύνουσα Υπηρεσία, με αποδεικτικό, της θεωρημένης από την Τεχνική Υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών μελέτης Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε. ή Σ.Π. Το Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο οφείλει να αποφασίσει επί της ένστασης μέσα σε δύο μήνες από την ημερομηνία που αυτή περιέχεται στο Δήμο ή την Κοινότητα.

3. Εάν ο ανάδοχος διαφωνεί προς την απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου ή περάσουν δύο μήνες από την κατάθεση της ένστασης χωρίς να έχει ληφθεί η απόφαση αυτή μπορεί να ασκήσει αίτηση θεραπείας προς τον Νομάρχη μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία, 3 μηνών από την επίδοση της απόφασης με αποδεικτικό ή την παρέλευση άπρακτης της διμήνου προθεσμίας μέσα στην οποία έπρεπε να αποφανθεί το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Αίτηση θεραπείας μπορεί επίσης ν' ασκήσει ο ανάδοχος του έργου και όταν το Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο μέσα στην ίδια ανατρεπτική προθεσμία των 2 μηνών δεν αποφαινεται σε πράξη της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, η οποία πράξη προβλέπεται από τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για την εκτέλεση έργων ή ανάθεση εκπόνησης μελετών και υπόκεινται στην έγκρισή του ή για βλάβη συμφερόντων του που προκύπτει από απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου.

4. Ο Νομάρχης αποφαινεται μετά γνώμη του Νομαρχιακού Συμβουλίου Δημοσίων Έργων μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία 3 μηνών από την υποβολή της αίτησης θεραπείας. Το Νομαρχιακό Συμβούλιο Δημοσίων Έργων γνωμοδοτεί σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 9 του άρθρου 57 του Π.Δ. 609/85.

5. Αν ο Νομάρχης δεν εκδώσει την απόφασή του, μέσα στην καθορισμένη προθεσμία των 3 μηνών ή κάποιος από τους συμβαλλόμενους δεν αποδεχτεί την απόφαση του νομάρχη τότε αρμόδιο για την επίλυση της διαφοράς που δημιουργείται είναι το Εφετείο στην περιφέρεια του οποίου εκτελούνται τα έργα. Το Εφετείο δικάζει ύστερα από προσφυγή που ασκείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο μηνών, αφότου κοινοποιήθηκε η απόφαση του νομάρχη ή πέρασε η προθεσμία για την έκδοση της απόφασης.

6. Πριν υποβληθεί η διαφορά στο Εφετείο, πρέπει να έχει εξαντληθεί η διοικητική διαδικασία, που προβλέπεται από τις προηγούμενες παραγράφους αυτού του άρθρου, διαφορετικά η προσφυγή κηρύσσεται απαράδεκτη.

7. Οι διατάξεις αυτού του άρθρου εφαρμόζονται και για έργα ή μελέτες που ανατέθηκαν με διαγωνισμό ή χωρίς διαγωνισμό, πριν από την ισχύ του παρόντος δ/τος.

Άρθρο 18 : Παρεκκλίσεις

Παρεκκλίσεις που προβλέπονται από την παρ. 2 του άρθρου 11 του Ν.Δ. 2386/53 "Περί ενοποιήσεως και αποκεντρώσεως των Τεχνικών Υπηρεσιών του Κράτους (ΦΕΚ Α' 111), όπως ισχύει μετά το Β.Δ. 120/60 "Περί ρυθμίσεως αρμοδιοτήτων συναφών προς έργα δημοσίων επενδύσεων" (ΦΕΚ Α' 30) και που διατηρήθηκε σε ισχύ με τη διάταξη του άρθρου 28 παρ. 2 του Ν. 1418/84 δεν εγκρίνονται για μελέτες και κατασκευή έργων των Δήμων, Κοινοτήτων, Συνδέσμων τους, Δημοτικών και Κοινοτικών Ιδρυμάτων, λοιπών Δημοτικών και Κοινοτικών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και των Δημοτικών και Κοινοτικών Επιχειρήσεων των Ν. 1069/80, 890/79 και 2234/52.

Άρθρο 19 : Γενικές διατάξεις**[Αρχή Τροποποίησης]**

1. Τις κατά τα άρθρα 25 (παρ. 3), 26 (παρ. 3), 27 (παρ. 2 και 5), 34 (παρ. 7), 36 (παρ. 12), 43 (παρ. 6), 47 (παρ. 4) και 48 (παρ. 3, 5 και 6) του Π.Δ. 609/85 αρμοδιότητες της Διευθύνουσας Υπηρεσίας ασκεί η Προϊσταμένη Αρχή.

Ειδικά για τις περιπτώσεις των άρθρων 27 (παρ. 2 και 5), 34 (παρ. 7), 47 (παρ. 4) και 48 (Παρ. 3, 5 και 6) του ίδιου Π.Δ/τος η Προϊσταμένη Αρχή ασκεί τις ανωτέρω αρμοδιότητες μετά γνώμη της Διευθύνουσας Υπηρεσίας - **ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ Η ΠΑΡ. 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 19 ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 3Θ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 12 ΤΟΥ Ν. 3263/04, ΦΕΚ-179 Α' [Τέλος Τροποποίησης]**

2. Ο κατά το άρθρο 36 παρ. 8 του αυτού Π.Δ/τος προβλεπόμενος διαχωρισμός των εργασιών, ενεργείται από τον επιβλέποντα του έργου σε αντιπαράσταση με τον ανάδοχο.

3. Όπου στο παρόν δ/γμα αναφέρεται προμήθεια αυτή αφορά υλικά που ενσωματώνονται στα έργα.

Άρθρο 20 : Αντιστοιχίες οργάνων για την άσκηση αρμοδιοτήτων

Όπου στις διατάξεις του παρόντος Π.Δ/τος αναφέρεται:

α) Δήμος ή Κοινότητα, νοείται Σύλλογος, Δημοτικό ή Κοινοτικό ίδρυμα, Δημοτικό ή Κοινοτικό Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, Δημοτική ή Κοινοτική Επιχείρηση.

β) Δημοτικά ή Κοινοτικά Συμβούλια νοείται:

Για τους συνδέσμους, η Εκτελεστική Επιτροπή.

Για τα ιδρύματα, Νομικά Πρόσωπα και Επιχειρήσεις, τα Διοικητικά τους Συμβούλια.

γ) Δήμαρχος ή Πρόεδρος Κοινότητας νοείται ο Πρόεδρος του Συνδέσμου, του Ιδρύματος, του Νομικού Προσώπου ή της Επιχείρησης.

δ) Δημαρχιακή επιτροπή νοείται η Εκτελεστική Επιτροπή του Ιδρύματος.

ε) Δημοτικός ή Κοινοτικός Σύμβουλος νοείται για τους Συνδέσμους, Δημοτικά και Κοινοτικά Ιδρύματα, λοιπά Δημοτικά και Κοινοτικά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και Δημοτικές και Κοινοτικές Επιχειρήσεις, μέλος του Διοικητικού τους Συμβουλίου.

Άρθρο 21 : Τελικές και μεταβατικές διατάξεις

1. Η ισχύς του παρόντος αρχίζει 20 ημέρες από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και εφαρμόζεται και στα έργα:

α) τα οποία δημοπρατήθηκαν από 1.3.1986

β) τα οποία εκτελούνται με απευθείας ανάθεση ή αυτεπιστασία ύστερα από απόφαση του αρμόδιου οργάνου του δήμου ή της κοινότητας που έχει ληφθεί από 1.3.86.

2. Έργα που δημοπρατήθηκαν πριν από την 1.3.86 ή η απόφαση του αρμόδιου οργάνου για την απευθείας ανάθεση ή την με αυτεπιστασία εκτέλεσή τους έχει ληφθεί πριν από την 1.3.86, εξακολουθούν να διέπονται με την επιφύλαξη της παρ. 7 του άρθρου 17 του παρόντος, από τις διατάξεις που ίσχυαν μέχρι την παραπάνω ημερομηνία, μέχρι την πλήρη εκκαθάριση των εξ αυτών σχέσεων.

3. Η δημοπράτηση ή η με οποιονδήποτε άλλο τρόπο εκτέλεση έργων (απευθείας ανάθεση ή αυτεπιστασία) των οποίων οι μελέτες συντάχθηκαν και θεωρήθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του

παρόντος, γίνεται με βάση τις μελέτες αυτές, αφού προσαρμοσθούν στις διατάξεις του παρόντος με την διακήρυξη ή με την απόφαση του αρμόδιου οργάνου για απευθείας ανάθεση ή αυτεπιστασία.

4. Οι διατάξεις των άρθρων 15 και 16 του παρόντος δ/τος που αναφέρονται στην παραλαβή των έργων εφαρμόζονται και για τα έργα τα οποία είχαν εκτελεστεί με βάση προγενέστερες διατάξεις και η παραλαβή τους δεν έχει πραγματοποιηθεί κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος. Έργα τα οποία έχουν παραληφθεί προσωρινά μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, παραλαμβάνονται οριστικά σύμφωνα με το παρόν δ/γμα.

5. Για θέματα που δεν ρυθμίζονται από τις διατάξεις του παρόντος δ/τος, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν. 1418/84 και των Π.Δ/των που εκδίδονται σε εκτέλεσή του.

Στους Υπουργούς Εσωτερικών, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 15 Μαΐου 1987